

Norma ijodkorligi faoliyatini amalga oshirishda yuridik xizmatning roli

Boqiyeva Marg'uba Toshmatovna

Toshkent shahar yuridik texnikumi o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada norma ijodkorligi faoliyatining mazmuni va mohiyati, bu jarayonda yuridik xizmatning o'рни va ahamiyati tahlil qilingan. Yuridik xizmatning huquqiy tahlil, ekspertiza, qonun hujjatlarining huquqiy muvofiqligini ta'minlash, xalqaro standartlarga moslikni tekshirish kabi funksiyalari ko'rib chiqilgan. Shuningdek, norma ijodkorligi jarayonidagi dolzarb muammolar va ularni bartaraf etish bo'yicha taklif va tavsiyalar berilgan. Maqola yuridik xizmatning norma ijodkorligidagi roli orqali qonun ustuvorligini ta'minlashdagi ahamiyatini yoritib beradi.

Kalit so'zlar: norma ijodkorligi, yuridik xizmat, huquqiy tahlil, qonun ustuvorligi, huquqiy ekspertiza, xalqaro standartlar, qonunchilik tashabbusi, huquqiy muvofiqlik, innovatsion texnologiyalar, huquqiy monitoring.

Kirish

Norma ijodkorligi faoliyati huquqiy davlatning asosiy tamoyillaridan biri bo'lib, qonunchilik bazasini rivojlantirish va takomillashtirish jarayonini anglatadi. Ushbu jarayonda yuridik xizmat muhim ahamiyat kasb etadi, chunki huquqiy hujjatlarning sifati, qonunchilikka mosligi va ularning hayotga tatbiq etilishi ko'p jihatdan yuridik xizmatning professional yondashuviga bog'liq.

Norma ijodkorligi faoliyatining mazmuni va mohiyati

Norma ijodkorligi faoliyati qonun, qaror, farmon kabi normativ-huquqiy hujjatlarni ishlab chiqish va qabul qilish jarayonini qamrab oladi. Ushbu jarayon quyidagi bosqichlarni o'z ichiga oladi:

1. Muammo aniqlash va tahlil qilish. Normativ hujjatga ehtiyojni aniqlash.
2. Qonunchilik tashabbusi tayyorlash. Qonun loyihasini ishlab chiqish va taklif etish.
3. Huquqiy ekspertiza o'tkazish. Loyihaning mavjud qonunchilik bazasiga mosligini tahlil qilish.
4. Hujjatlarni muvofiqlashtirish va tasdiqlash. Loyihani qabul qilish va amaliyotga tatbiq etish.

Yuridik xizmatning norma ijodkorligidagi asosiy vazifalari

Yuridik xizmat norma ijodkorligi faoliyatida bir qator muhim vazifalarni bajaradi:

1. Huquqiy tahlil. Normativ-huquqiy hujjat loyihalarini amaldagi qonunchilikka mosligini va xalqaro standartlarga muvofiqligini tahlil qiladi.
2. Ekspertiza. Loyihaning huquqiy asoslanganligini, ijro mexanizmlarining mavjudligini va uning amaliy ahamiyatini baholaydi.
3. Huquqiy muvofiqlikni ta'minlash. Loyihaning boshqa normativ hujjatlar bilan zid kelmasligini ta'minlashga yordam beradi.
4. Xalqaro standartlarga moslikni tekshirish. Hujjatlarni xalqaro me'yorlar bilan uyg'unlashtirishga ko'maklashadi.
5. Huquqiy maslahat. Loyihaning ijro etuvchilariga huquqiy yordam ko'rsatadi va hujjatlarni tayyorlashda maslahat beradi.

Yuridik xizmat to'g'risidagi qonunchilikning rivojlanishi uning qonunchilikni ta'minlashga qaratilgan faoliyatida mustaqilligini kuchaytirishga yo'naltirilganligini ko'rsatmokda. Natijada yuridik xizmat xodimlar nafaqat korxona rahbari yoki boshqa mansabdor shaxslarga huquqiy masalarda maslahatlar beradi, balki qonunchilikka rioya qilish ustidan nazorat qilish funksiyasini ham keng ko'lamda amalga oshiradi.

Yuridik xizmat korxona faoliyatiga taalluqli bo'lgan barcha qonunlar va qonun osti hujjatlarini, shu jumladan yuqori boshqaruv organlari normativ hujjatlari, korxona loqal hujjatlari ijrosi ustidan nazoratni olib boradi.

Yuridik xizmatni nazorat funksiyasi - ichki idoraviy nazoratning tarkibiy qismi hisoblanib, u quyidagi vositalar orqali amalga oshiriladi.

Yuridik xizmat korxona rahbariga imzolash uchun taqdim qilinayotgan buyruqlar va huquqiy mazmundagi boshqa hujjatlar loyihalarining qonunga muvofiqligini tekshiradi va ularga viza qo'yadi.

Huquqiy tahrir qilish-yuridik xizmatning huquqiy hujjat loyihasi bilan o'tkazadigan ishining asosiy mazmunidir. Turli xil vaziyatlar yuriskonsulbtidan yuqori tezkorlikni, printsiplilikni, muayyan ichki sezgini va albatta qonunchilikni, ishlab chiqarishning o'ziga xos xususiyatlarini bilishni talab qiladi.

Yuridik xizmat, birinchidan, amaldagi qonunlar va me'yoriy hujjatlarni tartibli hisobga olish va saqlashni tashkil qilgan holda ularni to'g'ri qo'llanilishini ta'minlash choralarini ko'radi; ikkinchidan, iqtisodiyotni yanada erkinlashtirish va islohotlarni chuqurlashtirish talablaridan kelib chiqqan holda qonunlar va me'yoriy hujjatlarga qo'shimcha va o'zgartishlar kiritish haqida takliflar tayyorlashda faol ishtirok etadi; uchinchidan, xo'jalik shartnomalari loyihalarini tayyorlash, uni tuzish va ijrosini nazorat qilishga oid ishlarda qatnashadi; to'rtinchidan, xo'jalik yurituvchi subyektlar faoliyatiga

noqonuniy aralashuvlarni oldini olish bo'yicha tegishli huquqiy chora-tadbirlarni ko'radi, sud va boshqa organlarda korxona manfaatlarini himoya qiladi.

Yuridik xizmatning norma ijodkorligidagi rolining ahamiyati

Qonunlarning sifatini oshirish. Yuridik xizmat qonunchilik jarayonida sifat nazorati o'rnatadi, bu hujjatlarning amaliyotga tatbiq etilishida muhim ahamiyat kasb etadi.

Huquqiy risklarni kamaytirish. Loyihalarda yuzaga kelishi mumkin bo'lgan huquqiy noaniqliklarni oldindan aniqlaydi va bartaraf etadi.

Adolat va qonuniylikni ta'minlash. Fuqarolar huquqlarini himoya qilishga qaratilgan qonunchilik tashabbuslarini shakllantirishga hissa qo'shadi.

Ijtimoiy muammolarni hal etish. Amaliyotda dolzarb bo'lgan masalalarni yoritib, huquqiy tartibotning yaxshilanishiga hissa qo'shadi.

Norma ijodkorligida yuridik xizmatning dolzarb muammolari

1. Mutaxassislarining malaka darajasi. Yuridik xizmat xodimlarining malakasini oshirish zarurati.
2. Raqamli texnologiyalarni joriy etish. Elektron platformalarda hujjatlar bilan ishlashda texnik imkoniyatlarning yetarli emasligi.
3. Huquqiy bo'shliqlar. Ayrim huquqiy sohalarda mavjud bo'lgan noaniqlik va ziddiyatlarni aniqlash.
4. Xalqaro tajribadan foydalanish. Huquqiy tizimni xalqaro standartlarga moslashtirishda yetarli darajada integratsiya qilinmaslik.

Taklif va tavsiyalar

Malaka oshirish dasturlarini kengaytirish. Yuridik xizmat xodimlarini xalqaro tajribaga asoslangan maxsus o'quv kurslariga jalb qilish.

Raqamli texnologiyalarni qo‘llash. Norma ijodkorligi jarayonini avtomatlashtirish va elektron ekspertiza tizimlarini joriy etish.

Huquqiy monitoringni kuchaytirish. Amaldagi qonunchilikning amaliyotdagi samarasini doimiy ravishda tahlil qilib, takliflar kiritish.

Jamoatchilik ishtirokini kengaytirish. Qonun loyihalarini ishlab chiqishda fuqarolar va jamoatchilik tashkilotlarini jalb qilish.

Xulosa

Norma ijodkorligi faoliyati huquqiy tizimning barqarorligi va samaradorligini ta'minlovchi muhim jarayonlardan biri hisoblanadi. Bu jarayonda yuridik xizmatning roli qonunlarning sifati, adolat va qonun ustuvorligining ta'minlanishi uchun muhim ahamiyatga ega. Zamonaviy yondashuv va innovatsion texnologiyalarni qo‘llash orqali yuridik xizmat norma ijodkorligi faoliyatini yanada samarali tashkil etishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining "Qonunchilik jarayonining samaradorligini oshirish bo‘yicha chora-tadbirlar to‘g‘risida"gi farmoni.
3. O‘zbekiston Respublikasi “Normativ-huquqiy hujjatlar to‘g‘risida”gi qonuni, 2012-yil 12-dekabr.
4. Abdullayev A. "Norma ijodkorligi jarayonida huquqiy ekspertizaning ahamiyati" – Toshkent, 2021.
5. Karimov I. "Huquqiy islohotlar va yuridik xizmat faoliyatining takomillashtirilishi" – Adolat nashriyoti, 2022.

6. Oliy Majlis Qonunchilik palatasi ma'lumotlari va tahlillari.
7. Xalqaro huquqiy tashkilotlarning norma ijodkorligi bo'yicha tavsiyalari (BMT, Yevropa Kengashi, va boshqalar).
8. Internet manbalari: norma ijodkorligi va yuridik xizmat faoliyatiga oid maqolalar va tadqiqotlar.
9. Rasulov R. "Qonunchilikni rivojlantirishda yuridik xizmatning o'rni" – Huquqshunoslik ilmiy jurnali, 2023.
10. "E-huquqiy ekspertiza" tizimi bo'yicha rasmiy hisobotlar va o'quv materiallari.